

PICCOLO TEATROA HAASTATELUTILAISUUDESSA. — Vasemmalta näyttelijäkunnan tunnetuimmat tähdet Gabriella Giacobbe ja Marcello Moretti sekä teatterin hallinnollinen johtaja, tri Grassi ja taiteellinen johtaja Giorgio Strehler.

”Teatterin tärkein pulma: tekstin oikea tulkinta”

Piccolo Teatron vierailu maassamme alkanut

— Edinburghin musiikkijuhlat olisivat muuten olleet varsin mielenkiinnostomia, ellei Milanon Piccolo Teatro olisi valaissut koko kaupunkia taiteellaan — suunnilleen näin arvosteli varsin kriittinen ja hillitty, vanhoillinen ”Times” Suomen Kansallisteatterissa

tänään vierailunsa aloittavan, maailmankuulun italialaisen Piccolo Teatron esiintymistä Edinburghissa. Puhumattakin on selvä, että muiden lehtien arvostelut olivat ylitsevuotavia, haltioituneita.

Eilen tämä kuulu teatteriseurue saapui Helsinkiin ja oli iltapäivällä, jolloin lehdistöille järjestettiin tilaisuus seu-

rueen tapaamiseen, jo niin ”kiinni” työssään, että haastattelutilaisuuteen saapui vain teatterin ”kerna”, jos niin saa sanoa, nimittäin Piccolo Teatron taiteellinen johtaja Giorgio Strehler, hallinnollinen johtaja, tri Paolo Grassi sekä seurueen tähdet Marcello Moretti ja Gabriella Giacobbe. Saimme tietää, että seurueeseen kuuluu kolmisenkymmentä jäsentä ja että sen asema Italian teatterielämässä on ainutlaatuinen sikäli, että se on ainoa

teatteriryhmä, jota voidaan sanoa vakinaiseksi. Italiallehan ovat luonteenomaisia teatteriryhmät, joita tämän tästä muodostetaan ja jotka sitten esimerkiksi 6 kuukauden toiminnan jälkeen saattavat hajota, mutta Piccolo Teatro on toiminut jo kymmenisen vuotta — se perustettiin sodan jälkeen suunnilleen vakinaisessa kokoonpanossa ja omassa teatterirakennuksessa Milanossa, onpa teatterilla oma teatterikoulusakin. Eikä siinä kaikki. Teatterin taloudellisen aseman on turvannut Milanon kaupunki, joka huomattavalla tavalla avustaa teatteria.

Teatteri on Italian huomatuin ja paras teatteriryhmä, ehkä maamme kaikkein koko maailmassa, vakuuttivat haastatelluille pääjohtaja Arvi Kivimaa ja Helsingin Yliopiston italiankielen lehtori, tri Wis, jotka ystävällisesti välittivät suomalaisten lehtimiesten kysymyksen vierailleviin teatteritaivaan tähtiä. Lisäksi Piccolo Teatro on ainoa teatteriryhmä maailmassa, joka improvisoi ennetusta motiivista eheän näytelmän. Teatterin taiteellinen johtaja Giorgio Strehler, kuten tri Wis korosti, on ro-

okkaalla tavalla uudistanut Italian kansallisen teatteritaiteen ja commedia dell'arte-tyylin vanhojen perinteiden ja oman persoonallisen panoksensa pohjalta. Tullessaan Edinburghista Suomeen seurue esiintyi suorastaan valtavalla menestyksellä Göteborgissa ja Drottningholmin tyylikkäässä linnan-teatterissa. Suomesta teatteri jatkaa matkaansa Tanskaan sekä Länsi- ja Itä-Saksaan.

Tri Paolo Grassilta tiedusteltiin commedia dell'arte-improvisoinnin luonetta. Hän vastasi, että näytelmä repiikkeenä on määrätty, mutta teatteri itse kehittää improvisointityyliin. Riippuu yleisöstä, kuinka näytelmää lisätään ja laajennetaan. Niinpä Drottningholmissa putosi Marcello Moretti ”Kahden herran palvelijassa” näytelmän juonen mukaisesti matkalaukkuun ja kاپusi sieltä jälleen pois, mutta kun yleisöä kohtaus tuntui huvittavan, improvisoi Moretti itsestään laatikosta esiin ponnahtavan ja sinne jälleen katoavan sätkynuken. Lopuksi tri Grassi ihmetteli paikalle kokoontuneen haastattelijajoukon ylivoimaista naisvaltaisuutta, johon pääjohtaja Kivimaa Bourdettia si-

teeraten sutkautti, että miehet Suomes-

haastattelun tässä vaiheessa tilanne vaihtui, sillä osa haastateltavista lähti esiintymään yleisradioon ja uhriksemme jäi maailmankuulu Marcello Moretti — eloisa, ruskeasilmäinen, hyvin sympaattinen 46-vuotias venetsialainen näyttelijäsuuruus, joka kertoi käyneensä nuorena Rooman näyttelijäakatemia ja kierrelleensä sen jälkeen eri teatteriryhmissä Italiassa. Hän on kuulunut Piccolo Teatron vsta 1947. Hän totesi, että on suuri ero kuulua vakinaiseen teatteriin, sillä kiertelemissä ryhmissä työ on huomattavasti raskaampaa ja hajanaisempaa. Milanossa Piccolo Teatro esiintyy keskimäärin 8 kuukautta vuodessa ja lähtee sitten yleensä näytäntökauden loputtua kiertueelle — niinpä teatteri on kiertellyt koko Euroopan ja Etelä-Amerikan ja lähtee vielä tänä vuonna Pohjois-Amerikkaan. Commedia dell'arte-tyyliin hän on pääasiassa oppinut vanhoista kirjoista, gravityreleistä ja muuseoista. Hän sanoi esiintyvänsä yhtä mielellään sekä traagillisissa että koomillisissa osissa, koska hän olennai-

sesti pitää itseään luonnonnäyttelijänä, mutta yleisö tuntuu pitävän hänestä enemmän koomillisissa osissa. Hänen näyttelijäskaalansa on varsin laaja, sillä se ulottuu moderneimmista näytelmistä Shakespeareen ja Molièreen. Mitä erikoisesti Harlekiinin osaan ”Kahden herran palvelijassa” tulee, oli se kovin jäykistynyt ja kaavoittunut — hän on yrittänyt luonnehtia sen inhimillisemmäksi. Muuten näytelmässä ei puhuta italiaa, vaan Venetsian murretta, ja pelko, ettei heittä ymmärrettäisi ulkomailla kielen vuoksi, on osoittautunut turhaksi, sillä paljon näytelmästä perustuu yleisesti ymmärrettäville mielmille ja eleille. Lopuksi Marcello Moretti lausui syvällisen ajatuksen: Modernin teatterin eräs suuri haitta on se, että näytelmät ja esittävät taideanalysoidaan liiaksi, mikä hävittää niistä välittömyyden. Hän totesi vielä Pirandellon suuren menestyksen ulkomailla, mikä johtuu siitä, että Pirandello rakentaa näytelmiään paljon commedia dell'arte-tyyliin. Mitä taas Suomen-ohjelmaan tulee, on Goldoni uusittu täydellisesti aina pukuja myöten.

Piccolo Teatron luoja Giorgio Strehler puolestaan korosti, että hänen teatterinsa työmenetelmä on täysin persoonallinen, koska ei ole mitään yleispätevää työmenetelmää, joka sopisi kaikille näyttelijöille. Pääsyy Piccolo Teatron perustamiseen oli se, ettei Italiassa siihen asti ollut ainoakaan vakinaista valtion- tai kunnanteatteria, vaan ainoastaan seurueita. Niinpä Piccolo Teatro onkin tällä hetkellä Italian ainoa pysyvä, vakinainen teatteri. Sen toiminnassa hallitsevat taiteelliset pyrkimykset, eivät kaupalliset. Teatterin toiminnan vankkana pohjana ovat sama henkilökunta ja teknillinen henkilöstö. 10 vuoden aikana teatteri on esittänyt 70 näytelmää, joista Strehler itse on ohjannut 50—60 näytelmää. Teatteri saa Milanon kaupungilta avustusta ja lisäksi sillä on n. 12 000 vakinaista tilaajaa. Strehler oli ennen sotaa 4 vuotta näyttelijänä, mutta jouduttuaan sodan aikana työttömäksi hän ajatteli paljon teatteriasioita ja perusti näiden ajatustensa pohjalta uuden teatterinsa. Hän tähdensi, ettei commedia dell'arte suinkaan ole mikään hallitseva suunta Italian

teatterissa, vaan sitä on Italian kansallinen teatteriperinne, josta commedia dell'arte on ainoastaan osa. Piccolo Teatro vain otti kehittääkseen commedia dell'arte. 5:stä Piccolo Teatron esittämästä näytelmästä on tavallisesti 2 italialaista sekä 3 ulkomaista näytelmää. Commedia dell'arte-näytelmä Piccolo Teatro on tähän mennessä esittänyt vain kolme. Piccolo Teatron tärkein ja samalla yksinkertaisin taiteellinen pulma on kirjoitetun sanan tulkitseminen, teatteritekstin tulkitseminen mahdollisimman oikein.

Johtaja Strehler sanoi olevansa kiinnostunut elokuvasta, mutta teatteri on toistaiseksi vaatinut hänen kaikki ponnistuksensa. Lopuksi saimme tietää, että Piccolo Teatro on ainoa italialainen teatteri, joka vie järjestelmällisesti ja säännöllisesti Italian teatteritaidetta ulkomaille.

Piccolo Teatron miellyttävien taiteilijoiden haastattelu sai meidät vakuuttaneiksi, että teatterin menestys Suomessa on oleva vähintään yhtä suurenmoisen kuin kaikkialla muuallakin maailmassa.

Vapaa Sana (Helsinki) 11.9.1956